

BÖLÜM 6

2000 SONRASI TÜRK SİNEMASINDA EŞCİNSEL BİREYLERİN TEMSİLİ*

Selin ÖZDESTİCİ¹
Nesrin KULA²

Giriş

İnsanlık tarihinin başından bu yana sistemli şekilde ilerleyen toplumsal cinsiyet mekanizması içerisinde, öznenin ataerkil iktidarın ve sistemin onaylamış olduğu bireylere dönüşmek için yaşadığı süreçler, farklı unsurlarla desteklenmektedir. Kültür, din ve geleneklerle beraber toplum normlar bireyleri, her daim belli bir düzen içinde tutmaktadır. Tüm kriterleri önceden belli olan, kusursuz işleyişe sahip olduğu düşünülen, söz konusu süreçleri sorgulamak ve süreçlere direnmek bireyleri toplumun dışına itmektedir.

Toplumları kitlesel olarak yönetilebilmek için cinselliğin kontrol altında tutulması ve cinsiyetlerin tiplleştirilmesi ile cinsel kimliklerin sistem içerisinde kabul görülen heteroseksüel şekilde korunması istenmektedir. Söz konusu kontrol sistemi, marjinal açıdan konumlandırılmış eşcinsel ilişkileri kesinlikle kabul etmemektedir.

Söz konusu reddetme durumunun sistem için hayati olması; toplumsal cinsiyete bağlı kitle yönetim biçiminin sürdürülebilirliğinin iktidar için gerekliliğini ortaya koymakta ve bu gereklilik politik olarak yaşamın her alanına yayılmaktadır. Bireyin çevresini her yandan saran toplum içerisinde nasıl yaşanmalı sorunsalı, tercih olmaktan çıkmakla birlikte, bireyin önüne konulan sürece uyma zorunluluğundan başka bir şeye dönüşmemektedir.

* Bu çalışma, 21.06.2017 tarihinde sunulan aynı adlı yayımlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Programı Yüksek Lisans Mezununu, sozdestici@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-9647-4232,

² Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sinema ve Televizyon Bölümü, dknnesrin@aku.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4311-9477

meşrulaştırılmaktadır varsayımı ise, özellikle ele alınan filmlerde eşcinsel bireylerin, film sonunda öldürülmesi bu maddenin kanıtlandığına delil olarak gösterilebilmektedir.

Sonuç olarak; LGBT bireyler yalnızca dış görünüşleri ve cinsellikleri ile temsil edilmemelidirler. LGBT bireylerinde hemcinslerine yalnızca seks bağlamında ilgi duymadıkları ve duygusal anlamda sevgi besledikleri vurgulanmalıdır. Türk sineması ile Türk toplumuna LGBT bireylerin hisleri ve toplumda yaşadıkları zorluklar doğrudan anlatılmalıdır. Eşcinsel çocuğa sahip ailelerin neler yapabileceği konusunda da fikir edinebilecekleri yapımlar ortaya konmalıdır. “Benim Çocuğum” filmi dışında ailelere yönelik filme rastlanmamaktadır. Ayrıca, Transseksüel bireylerin aynı bedende iki cinse ait fiziksel ve duygusal olguları taşıdıkları ve bu durumun kişide yarattığı çatışma anlatılmalıdır.

Bundan sonra yapılacak çalışmalar için öneriler; Dünya Sineması’nda birçok LGBT temalı filmler yer almaktadır. Bu filmler incelenerek Türk sinemasının gelişimi için eksi ve artı yönleri ortaya çıkarılmalıdır. Türk sinemasında LGBT bireylerin temsili konusunda önemli sorunlar bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alp, K. (2013). Sanatın Temsili ve Postmodern Sanatta Temsil Sorunu. *Art-e Sanat Dergisi*, 6 (12), 40-61.
- Davulcu, H. (2004). Kenardakiler ve Sinema: Derviş Zaim Sineması Üzerine Bir İnceleme. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, KKTC.
- Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet Ayrımcılığının Sosyolojik Açıdan İncelenmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 44 (511), 13-27.
- Ecevit, Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Başlangıç, Y. Ecevit ve N. Karkiner (Ed). *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi* (1. Baskı) içinde (2-29). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (2), 209-230.
- Gürkan H. & Ozan R. (2016). Türkiye Sinemasında Lezbiyen Stereotipinin Temsili. *Erçiyas İletişim Dergisi*, 4 (4), 30-46.
- Kalemci, R. A. & Özen, Ş. (2011). Türk Sinemacılık Sektöründe Kurumsal Değişim (1950-2006): Küreselleşmenin ‘Sosyal Dışlama’ Etkisi. *Amme İdaresi Dergisi*, 44 (1), 51-88.
- Kaos GL (2011). Ne Hastalık, Ne Suç, Ne Günah! LGBT Hakları İnsan Haklarıdır, (02.06.2023 tarihinde <https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/ne-hastalik-ne-suc-ne-gunah.-lgbt-haklari-insan-haklaridir.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Kara, M. (2013). *Sinema ve 12 Eylül*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Karalı, Ş. N. (2015). Türkiye’de Sahnelenen Yerli Oyunlarda Transseksüellik ve Transfobi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Kırık, A. M. (2014). Türk Sineması'nda Arabeskin Doğuşu ve Gelişimi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2 (3), 91-114.
- Meder, M. ve Çeğin, G. (2010). Erkek ve Kadın Dergilerinde Toplumsal Cinsiyet ve Kimlik Tartışmaları (Giddens-Eksenli Bir Çözümleme). *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 23-34.
- Okumuş, F. (2003). Sıradışı Cinsel Yaşantılarımız ve Sinemamız. *Kurgu Dergisi*, 20 (1), 183-204.
- Onaran, Â.Ş. (1994). *Türk Sineması I. Cilt*. Birinci Basım, Ankara: Kitle Yayınları.
- Onaran, Â.Ş. (1995). *Türk Sineması II. Cilt*. Birinci Basım, Ankara: Kitle Yayınları.
- Ormanlı, O. (2013). Küreselleşme ve Yerellik Bağlamında Günümüz Türk Sineması. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 3 (2), 21-26.
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 24 (1), 213-228. DOI: 10.1501/Egifak_0000000729
- Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi* (Baskı Sayısı: 2), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özgüç, A. (1988). *Türk Sinemasında Cinselliğin Tarihi* (Baskı Sayısı: 2), İstanbul: Broy Yayınları.
- Özgüç, A. (1990). *Başlangıcından Bugüne Türk Sinemasında İllkler* (Baskı Sayısı: 1), İstanbul: Yılmaz Yayınları.
- Şah, U. (2009). Türkiye'deki Gençlerin Cinsel Yönelimlere İlişkin Sosyal Temsilleri ve Homofobi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuz, M. F., Dalkanat, N., Gölge, Z. B. & Müderrisoğlu, S. (2006). Eşcinsel Erkeklerle Yönelik Fiziksel Şiddetin Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi*, 20 (2), 15-21.